

Asia: VN/14432/2025

Valtioneuvoston asetus turkiseläinten hyvinvoinnista

Kohta 1

1 § Soveltamisala

-

Kohta 2

2 § Määritelmät

-

Kohta 3

3 § Turkiseläimen käsittely ja hoito

-

Kohta 4

4 § Turkiseläinten ryhmäkasvatus ja sosiaaliset suhteet

-

Kohta 5

5 § Eläimen tuotantokykyyn vaikuttaminen

-

Kohta 6

6 § Ruokinta ja juotto

-

Kohta 7

7 § Eläimen hyvinvoinnin ja pitopaikan tarkastaminen

-

Kohta 8

8 § Eläinjalostus

-

Kohta 9

9 § Turkistilan yleiset vaatimukset

-

Kohta 10

10 § Turkistilan aitaaminen ja karkuun päässeiden eläinten pyydystäminen

-

Kohta 11

11 § Eläinsuojan olosuhteet

-

Kohta 12

12 § Pitopaikan yleiset vaatimukset

-

Kohta 13

13 § Pitopaikan varusteet ja virikkeet

-

Kohta 14

14 § Voimaantulo

-

Kohta 15

15 § Siirtymäsäännökset

-

Kohta 16

Liite 1 Minkki, hilleri ja soopeli

-

Kohta 17

Liite 2 Kettu

-

Kohta 18

Liite 3 Supikoira

-

Voitte jättää lausuntonne myös tähän

Lausunto

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi turkiseläinten hyvinvoinnista

Lounais-Suomen aluehallintovirasto kiittää mahdollisuudesta lausua turkiseläimiä koskevasta asetusluonnoksesta.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto haluaa ensi sijassa korostaa, että asetusluonnos ei muodosta kestävästä ratkaisusta turkiseläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi eikä sitä näin ollen tule saattaa nykyisellään voimaan. Eläinten hyvinvointilaki (693/2023) antaa asetukselle selkeän, eläimen hyvinvoinnin etusijalle asettavan perustan. Kaikille eläimille sovellettavan lain tarkoituksena on edistää eläinten hyvinvointia ja suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla niiden hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta. Lain yleisten periaatteiden mukaan eläinten hyvinvointia ei saa tarpeettomasti vaarantaa. Eläinten hoidon yleisiin vaatimuksiin kuuluu, että eläimillä on oltava mahdollisuus fysiologisten tarpeiden ja lajityypillisten käyttäytymistarpeiden toteuttamiseen. Nykyisellään puutteellinen asetusluonnos ei takaa eläinten hyvinvointilain vaatimusten toteutumista, vaan on ristiriidassa lain kanssa.

Aluehallintovirasto huomauttaa, että asetusluonnos ei merkittävästi eroa 1.11.2011 voimaantulleesta turkiseläinten suojelusta annetusta valtioneuvoston asetuksesta (1084/2011). Vähäiset muutokset ovat varsin pinnallisia, eivätkä tuo oleellista parannusta turkiseläinten hyvinvoinnin turvaamiseen ja edistämiseen, vaikka ajankohtaisen tutkimustiedon valossa sille on ehdottomasti tarvetta. Asetusluonnos on siten jo lähtökohtaisesti vanhentunut.

Euroopan komission pyynnöstä EFSA:n laatima tieteellinen raportti turkiseläinten pidosta ja hyvinvoinnista (Welfare of American mink, red and Arctic foxes, raccoon dog and chinchilla kept for fur production, EFSA Journal 23(7):9519, 2025) osoittaa, että nykyiset häkkijärjestelmät aiheuttavat

eläimille useita merkittäviä hyvinvointihaittoja, joita ei voida estää tai lievittää ilman järjestelmän perustavanlaatuista muutosta. Asetusta valmistellessa tulisi vakavasti harkita, voidaanko turkiseläinten hyvinvointia ylipäänsä aidosti turvata häkkiolosuhteissa eläinten hyvinvointilain vaatimalle tasolle.

EFSA:n raportissa korostettiin turkiseläinten tarvetta liikkua, hyppiä, leikkiä, tutkia ympäristöä, etsiä ruokaa ja minkkien osalta myös tarvetta uida. Eläinten hyvinvointilain 37 §:n 1 momentin mukaan eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin. Näiden olennaisten käyttäytymistarpeiden toteuttamiseen eläimellä on sisäsyntyinen vahva motivaatio, ne vaikuttavat merkittävästi eläimen henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin, ja niiden estyminen aiheuttaisi eläimelle voimakasta turhautumista, kuten kuvaillaan myös hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 186/2022, s. 109).

Nykyisenlaiset tai asetusluonnoksessa esitetyt pinta-alaltaan pienet, korkeudeltaan matalat ja varustukseltaan yksipuolisen suppeat verkkopohjalliset häkkiolosuhteet antavat turkiseläinten käyttäytymistarpeiden toteuttamiseen hyvin vähän mahdollisuuksia, jos ollenkaan. Asetusluonnoksessa turkiseläinten häkkien koot eivät muutu lainkaan tai vain suhteellisen vähäisesti. Tällöin luonnostaan aktiivisilla turkiseläimillä ei ole riittävästi tilaa liikkua eivätkä eläimet pysty vetäytymään ihmisen tai toisen eläimen läheisyydestä. Matalissa häkeissä minkit eivät välttämättä mahdu tarkkailemaan ympäristöä takajaloillaan koko pituudellaan seisten ja ketut eivät mahdu tekemään metsästyskäyttäytymiseensä liittyviä isoja myyrähyppyjä. Luonnoksessa ketuille ei myöskään ole edellytetty mahdollisuutta kaivamiseen tai luonnossa vesistöjen lähellä elävälle minkille mahdollisuutta liikkua vedessä.

Eläinten fysiologisten tarpeiden täyttymisen osalta aluehallintovirasto korostaa myös, että jatkuvan vedensaannin vaatimuksesta ei tulisi myöntää poikkeuksia, vaan sulan juomaveden saatavuus on turvattava kaikissa olosuhteissa. Mahdollisuus juomiseen ja riittävään vedensaantiin on eläimelle hyvin merkittävä fysiologinen tarve ja tärkeä osa eläimen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Aluehallintovirasto ei katso riittäväksi, että vettä tarjotaan pakkasolosuhteissa kolme kertaa päivässä, eikä pidä sen toteutumista realistisena. Ruoan seassa tarjottu vesi ei välttämättä tyydytä eläimen janontunnetta riittävästi, ja juoma-astiaan tarjottuna vesi jäätyy nopeasti, jolloin myöhemmin sulan veden tarjoaminen tähän astiaan ei välttämättä onnistu ja toteudu.

Lähes ainoat konkreettiset uudistukset on asetusluonnoksessa vesitetty eläinten hyvinvoinnin turvaamisen kannalta kohtuuttoman pitkillä 3–15 vuoden siirtymäajoilla, jolloin ne entisestään menettävät merkitystensä ja vievät voimassa olevalta lailta tehon. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan muutoksille on harkittava huomattavasti lyhyempiä, korkeintaan viiden vuoden siirtymäaikoja, jotta asetuksen voimaan tullessa turkistarhoilla konkreettisesti ryhdyttäisiin valmistelemaan ja toteuttamaan eläinten hyvinvointia parantavia muutoksia mahdollisimman pian. Aluehallintovirasto katsoo, että monet esitetyistä muutoksista olisivat kohtuullisesti toteutettavissa

tätä aikaisemminkin, esimerkiksi vaatimus kahdesta virikkeestä heti asetuksen voimaantullessa ja vaatimukset hyllyistä ja vetäytymistilasta korkeintaan yhden tai kahden vuoden siirtymäajalla.

Aluehallintovirasto esittää huolen, että pitkät siirtymäajat voivat myös antaa mahdollisuuden näiden tuomien muutosten kumoamiseen myöhemmin. Näin uhkaa tapahtua eläinten hyvinvointilain 126 §:ssä asetetulle tuotantoeläimenä pidettävien sikojen kastrointiokiellolle, jolle on siirtymäaikaa jäljellä vielä lähes vuosikymmen (hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista annetun lain 126 §:n kumoamisesta ja laiksi eläinten lääkitsemisestä annetun lain 17 §:n muuttamisesta).

Lounais-Suomen aluehallintovirasto ei näe, että ehdotetulla asetuksella tosiasiallisesti pystytään turvaamaan turkiseläinten hyvinvointi ja mahdollistamaan niiden fysiologisten ja olennaisten käyttäytymistarpeiden toteutuminen eläinten hyvinvointilain vaatimusten mukaisesti. Turkiseläimet ovat edelleen vahvasti syntyjään villieläimiä, eikä niiden tarpeiden tyydyttämistä voimakkaasti rajoittava häkkikasvatusjärjestelmä sovi ajantasaisen tutkimustiedon valottamana nykyaikaiseen eläintenpitoon. Turkiseläinten hyvinvointi on aidosti asetettava ensisijaiseksi tavoitteeksi niitä koskevaa asetusta laatiessa sekä turkiseläintuotannon tulevaisuutta arvioitaessa, eikä sitä voida tyystin sivuuttaa taloudellisista syistä. Asetuksen sisältö ja aikataulut edellyttävät näin ollen merkittävää uudelleenarviointia ja huomattavia muutoksia.

Lisätiedot

Lisätietoja antaa tarvittaessa läänineläinlääkäri Emilia Mustajärvi, emilia.mustajarvi@avi.fi tai 0295 018 112.

Läänineläinlääkäri Emilia Mustajärvi

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoitukset ovat asiakirjan viimeisellä sivulla.

Tämä asiakirja LSAVI/9001/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSAVI/9001/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelevä ratkaisija Mustajärvi Emilia 15.08.2025 15:44

Mustajärvi Emilia
Lounais-Suomen aluehallintovirasto - Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat /
Ympäristöterveydenhuolto